

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
SATU MARE

*Colegiul Național Kőlcsey Ferenc
440014 Satu Mare, Mihai Eminescu nr.1
Tel/fax: (40)261-711929
Email: office@kolysegy.ro*

CONCURSUL JUDEȚEAN DE LIMBA ROMÂNĂ CA LIMBĂ NEMATERNĂ

adresat elevilor de la școlile și secțiile cu predare

în limba minorității maghiare

Ediția a IV-a, 12.02.2026

Punctaj obținut:

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
SATU MARE

Colégiul Național Kőlcsey Ferenc
440014 Satu Mare, Mihai Eminescu nr.1
Tel/fax: (40)261-711929
Email: office@kolcsey.ro

**CONCURSUL JUDEȚEAN DE
LIMBA ROMÂNĂ CA LIMBĂ NEMATERNĂ
adresat elevilor de la școlile și secțiile cu predare
în limba minorității maghiare
Ediția a IV-a, 12.02.2026**

NIVEL C2 ADOLESCENT

- Timp de lucru: 120 de minute.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Total: 100 de puncte.

ÎNȚELEGERE DUPĂ AUZ

20 de puncte

A. Ascultați o relatare despre mesajul educativ din articolul *Dragostea pentru lectură: O moștenire pentru generațiile viitoare*, din 25 iulie 2024 www.dilemaveche.ro, și decideți dacă enunțurile sunt adevărate (A) sau false (F):

1. Pentru mulți oameni, lectura a fost o sursă inepuizabilă de bucurie, aventură și cunoaștere.
2. Cărțile pot stimula imaginația copiilor.
3. Textul dat le oferă copiilor sfaturi, pentru a-i face să îndrăgească lectura .
4. Copiii trebuie să fie încurajați să-și exprime opiniile despre cartea citită.
5. Pasiunea comună pentru povești consolidează o prietenie.
6. Alegerea cărților potrivite accentuează imaginația.
7. Ilustrațiile permit copilului să își creeze propria lume, în timp ce citește o carte.
8. Librăria este un portal care te transportă în zeci de povești fascinante.
9. În cadrul unor evenimente speciale, organizate de multe târguri de carte, copiii pot primi autografe de la autorii cunoscuți.
10. Serile de lectură creează, în familie, o atmosferă caldă și primitoare.

B. Ascultați o relatare pe tema *Copilăria personajelor* și selectați răspunsul corect:

11. Personajele-copii aduc, în principiu, în texte:
 - a. farmecul lecturii.
 - b. farmecul inocenței.
 - c. frumusețea inocenței.
12. Probabil că cel mai celebru personaj-copil este:
 - a. Nică al lui Ștefan a Petrei.
 - b. Nică a lui Ștefan a Petrei.
 - c. Nică al lui Ștefan al Petrei.
13. Bolovanul pornit la vale distruge casa Irinucăi și ucide:
 - a. un cal.
 - b. un câine.
 - c. o capră.

14. În ceea ce privește copilăria, scriitorul Ion Luca Caragiale are:
 - a. multe evocări.
 - b. multe evenimente.
 - c. puține evocări.
15. D-l Goe este dus la București:
 - a. la parada de 10 Mai.
 - b. la parada de 10 Martie.
 - c. la serbarea de 10 Mai.
16. În lumea rurală a lui Zaharia Stancu și Marin Preda, copilul este pus la treabă:
 - a. de elev.
 - b. de mic.
 - c. de mare.
17. Dănuț și Olguța, împreună cu Monica, petrec vacanța pe moșia de la:
 - a. Medeleni.
 - b. Deleanu.
 - c. Teodoreanu.
18. Niculăiță Minciună al lui Brătescu-Voinești este oprit de tatăl său să urmeze școala, deși e premiant în:
 - a. ultimele clase.
 - b. primele clase.
 - c. toate clasele.
19. Autorii de literatură pentru copii își aleg deseori personajele din:
 - a. lumea adolescenței.
 - b. lumea adulților.
 - c. lumea copilăriei.
20. Cea mai celebră echipă este:
 - a. cea a Cireșilor lui Constantin Chiriță.
 - b. cea a Cireșarilor lui Constantin Chiriță.
 - c. cea a Cireșelor lui Constantin Chiriță.

COMPREHENSIUNE DE LECTURĂ. COMPETENȚĂ GRAMATICALĂ (I, II)

25 de puncte

I. ÎNȚELEGEREA UNUI TEXT SCRIS 15 puncte

A. Citiți textul și decideți dacă enunțurile de mai jos sunt adevărate (A) sau false (F):

Povestea e cea care dă coerență lumii

Mi-am amintit că acțiunea din *Viața începe vineri* e plasată în ultimele zile din decembrie, într-un București înghețat, în care se circulă cu trăsura, se întâmplă lucruri ciudate și se citesc ziare. E un roman contemporan și clasic în egală măsură, care ar putea îmblânzi orice cititor, pentru că există o plăcere enormă a povestitului. Cât de mult mai contează povestea într-o lume atât de post-postmodernă? Se pare că un om sănătos psihic are nevoie de poveste. Viața noastră zilnică e făcută din incoerențe, dar ulterior ne dăm seama, dacă suntem norocoși, de rostul unor lucruri care se înlănțuie. Coerența nu e simultană cu acțiunea, vine mereu mai târziu. Povestea e cea care dă coerență lumii, te ia în brațe și te și salvează de haos. Te pasionează și te bucură. Nu am văzut încă pe nimeni care să nu ciulească urechile atunci

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
SATU MARE

Colegiul Național Kőlcsey Ferenc
440014 Satu Mare, Mihai Eminescu nr.1
Tel/fax: (40)261-711929
Email: office@kolcsey.ro

când cineva începe să povestească ce i s-a întâmplat sau o anecdotă oarecare sau orice are alură narativă, de pildă cum a explodat recent un uriaș acvariu cilindric dintr-un hotel din Berlin și 1.500 de pești au ajuns jos, în hol, și pe stradă. Simți nevoia să știi mai mult, de ce și cum, poate ieși un roman de aici. Povestea ține de nevoile noastre fundamentale. Lumea de azi e un pic bolnavă, iar asta se vede și în lipsa de vlagă a poveștilor. De multe ori ele se reduc la un titlu de ziar. Spuneați cândva că aveți încredere în acest roman, cum vă raportați acum la el? *Viața începe vineri* își vede de viața lui și nu-i prea pasă de-a mea. Eu îl urmăresc cu coada ochiului pentru că îmi pasă: aștept acum cu emoție să se încheie traducerea lui în spaniolă. S-au strâns deja câteva romane pe raftul mai mare de volume pe care le-ați publicat. Am regăsit un fir roșu între volumele de critică și istorie literară și cele de ficțiune. Le-ați fi putut scrie în altă ordine? Când, în anii de după Revoluție, aveam trei servicii principale, plus cele episodice, constatam că lucrurile se leagă cu folos pentru toate: orele de la facultate se puteau proiecta în ce scriam la revistă, apoi dădeam studenților prilej să scrie la România literară, lucrul la editură îmi folosea la facultate și așa mai departe. Doar bani nu erau, de asta era nevoie de trei servicii. Dar, în schimb, era un circuit al ideilor și al literaturii între locurile mele de muncă. Inevitabil, cred, așa se întâmplă și cu cărțile scrise, există o comunicare între ele. [...]

Cum scrieți, știți de la început ce se întâmplă în poveste sau descoperiți pe parcurs? La mine e ca atunci când știi subiectul unui film, povestit pe scurt în prezentare, dar abia în timp ce vezi filmul te lămurești: cum joacă actorii, bine sau prost, cum e muzica (cea a frazei, la roman), care sunt decorurile și costumele, rolurile principale, secundare și figuranții, accidentele de parcurs și scenele pentru care e nevoie de multe duble. Iar tu ești regizorul care se luptă cu toate astea. Ați predat literatură română înainte de Revoluție, la o școală, predați și azi la Facultatea de Litere. S-a schimbat ceva major în felul de receptare al tinerilor? Consistența „solului” e alta. Înainte de '90, rădăcinile receptării și înțelegerii erau înfipte în cărțile citite de ei cu creionul în mână. Acum e rareori așa. Victoria unui profesor care reușește să-i facă pe copii și pe tineri să citească se obține mai greu. Mai e un pericol pe care mi l-au spus profesorii de liceu și am început să-l simt și eu: ideologiile, care îi fac pe unii cititori să rateze pur și simplu lectura unei cărți de literatură, s-o reducă la o dimensiune extraliterară și s-o transforme în pretext pentru afirmarea unei ideologii. Așa era și înainte de '90, dar nimeni nu lua în serios „directiva”, era ceva impus. Uite că unii iar au început, deși nu-i obligă nimeni! Îngrădirea libertății unui personaj și judecarea lui în afara adecvării literare pervertesc sensurile și jignesc bunul-simț. Șulugiunea spunea despre Camil Petrescu – chiar romanele lui sunt citite cum spuneam – că, dacă îl contraria ceva, nu se înfuria, ci era disperat. Ce disperat ar fi să vadă interpretările forțate de ideologii la *Patul lui Procust!* La fel și eu. O carte scrisă sau citită fără libertate e orice altceva în afară de literatură. [...]

Cum ați descrie experiența de a scrie pentru copii? A fost diferită? Cei mai dificili copii sunt, de fapt, oamenii mari, în special bărbații, și poate mulți dintre ei se ferec de cărțile pentru copii ca să nu se dea de gol. Așadar experiența nu e foarte diferită. Lăsând gluma la o parte, fiindcă glumă a fost, la fiecare nouă carte, autorul trebuie să reinvețe să scrie. La o carte pentru copii trebuie să descoperi din nou lumea și să o iei în serios. Invers decât au tendința să creadă unii, că în lumea copiilor trebuie să devii neserios și să merge orice bazaconie și că nimic nu are importanță. [...]

Cărțile sunt, încă din copilărie, un joc frumos. Mai târziu doar dragostea îl concurează. Care e premiul care v-a bucurat cel mai mult? Premiile oficiale își pierd consistența de îndată ce sunt trecute în CV-uri, deci devin materie administrativă. Premiile adevărate sunt cele neoficiale, mult mai rezistente, vorbele bune spuse sau scrise cu sinceritate, când vezi că cineva chiar s-a bucurat de ce-ai scris. Totuși, și cele oficiale trebuie să existe, ca să nu te simți al nimănui, dar despre asta am scris în lucrarea mea de doctorat – și nu de bine! Noi am avut

dintotdeauna probleme cu premiile: unele jurii le dau ca ajutoare financiare (remarca îi aparține lui Lovinescu), apoi avem abonații la premii, indiferent ce carte scot, apoi avem premiile date pe prietenii, pe zone de interes, cele de consolare sau ca răsplată pentru servicii funcționărești. Nu fac parte dintre abonații la premii, am câteva în țară și câteva internaționale. În țară, mult mai puține decât alții. Toate premiile luate m-au bucurat. Cel mai recent este Premiul Național de proză de la Iași pentru *Prevestirea*, pe care îl cred romanul meu de maturitate. Dacă v-ați gândi la cum v-ați imaginat că va fi viața dvs., e ceva complet diferit acum? Dacă Ioana de 6 ani s-ar întâlni cu mine, m-ar privi cu ochi foarte atenți. „Așadar așa arăt? Hm!” Nici prin cap nu mi-a trecut că viața mea va arăta cum arată acum. Am avut însă de mică o încredere ciudată, nu în mine, ci în destinul meu, dar nu știam exact ce acoperă acea încredere.

[...]De curând, la Bookfest, l-am auzit pe Vlad Zografî prezentând o carte despre timp a unui fizician curajos. Vlad a început prin a spune că mulți oameni de știință afirmă că timpul nu există și a început să explice de ce. Iar eu mă gândeam: ca să vezi, am scris atâta despre ceva care nu există. Dar apoi Vlad a spus că acest fizician, Lee Smolin, în *Timpul renăscut*, are curajul și argumentele să afirme exact contrariul: timpul există! Mi-a venit inima la loc. [...]

adaptare după interviul realizat de Ana Maria Sandu, „*Povestea e cea care dă coerență lumii*” – interviu cu scriitoarea Ioana PÂRVULESCU, publicat în *Dilema Veche* nr. 977 din 29 decembrie 2022 – 11 ianuarie 2023)

1. Scriitoarea își amintește că acțiunea din *Viața începe vineri* se petrece în ultimele ore din decembrie.
2. Povestea dă coerență lumii.
3. Romanul *Viața începe vineri* urma să fie tradus în limba engleză.
4. Ioana Pârvulescu afirmă că, în anii de după Revoluție, avea trei servicii principale.
5. Între cărțile scrise, există o comunicare.
6. Înainte de Revoluție, scriitoarea a predat, la o școală, literatură română.
7. O carte scrisă sau citită fără libertate nu e literatură.
8. Scriitoarea Ioana Pârvulescu crede că *Prevestirea* este romanul ei de maturitate.

B. Citiți textul și selectați răspunsul corect:

Gastronomie și literatură

Cantitatea riscă să te facă mefient: octogenarul Jean-Baptiste Baronian a publicat zeci de romane (am încercat să le număr, dar le-am pierdut șirul), apoi romane polițiste sub pseudonim, o sumedenie de eseuri, biografii (Simenon, Baudelaire, Rimbaud etc.), antologii, dicționare etc. A scris atât de mult încât te întrebi când a avut timp să mai și citească. A avut, s-ar zice, pentru că un munte de lecturi pare să stea la baza delectabilului său *Dicționar al scriitorilor gastronomi* (Flammarion, 2022). Și nu e vorba doar de scriitorii – numeroși – care acordă mâncărurilor un loc important ci și de autorii, mulți și ei, de cărți de bucate, ghiduri gastronomice ș.a.m.d. Așa că Baronian consacră articole ample unor Brillat-Savarin, Antonin Carême, Grimod de La Reynière, Auguste Escoffier, pentru a-i numi doar pe cei mai proeminenți reprezentanți ai literaturii gastronomice. Nespecialistul află detalii interesante. Brillat-Savarin (1755-1826), celebru prin *Fiziologia gustului*, a călătorit în tinerețe în Statele Unite, s-a stabilit o vreme la New York, unde a dat lecții de franceză și s-a angajat ca violonist într-o orchestră (ar fi posedat chiar și un Stradivarius). Antonin Carême, acest „Napoleon al cuptoarelor“, de o imaginație inegalabilă în conceperea patiseriilor, a fost un geniu în „regia“ gastronomică. Inspirația și talentul l-au condus pe Auguste Escoffier (1846-1935) atunci când

a conceput, de pildă, „la pêche Melba“. Grimod de La Reynière (1758-1837) era nu doar un scriitor admirabil ci și un personaj capabil de extravagante șocante. [...]

Ciudățeniile par să găsească în gastronomie un teren prielnic. Despre Apollinaire se zice că a mâncat într-un rând cremă de ciocolată combinată cu muștar, iar altă dată cartofi cruzi stropiți cu coniac. Léon Brisse (1813-1876), om cu dare de mână (era baron), s-a ilustrat ca jurnalist gastronomic, atingând performanța de a prezenta cititorilor un meniu în fiecare zi. Gurmand incorigibil, de-a dreptul lacom, a murit chiar înainte de începerea unui ospăț cu prietenii; unul din amici a propus să se treacă totuși imediat la masă, în semn de omagiu pentru proaspătul decedat căruia nu-i plăcea friptura prea pătrunsă...[...] Théophile Gautier a pus într-un articol intitulat *Despre obezitatea în literatură* (1848) o întrebare capitală: omul de geniu trebuie să fie gras sau slab? GRAS, este răspunsul lui Gautier, care îi dă drept exemple pe Hugo și pe Balzac. Italianul Marinetti a lansat, două decenii după *Manifestul futurismului*, și un *Manifest al bucătăriei futuriste* (1930). Respingând vehement tradiționalele paste, noua bucătărie avangardistă propune feluri de mâncare „tactile“, „astronomice“, „aeropicturale“ etc. Un demers asemănător vine din partea unui scriitor din cercul „literaturii potențiale“ (Queneau, Perec) și schițează, firește, o „bucătărie potențială“. Primul care vorbește într-un text literar despre cartofii prăjiți este nimeni altul decât Stendhal, într-o însemnare din 3 mai 1808 din *Jurnal*. Textul lui Xavier de Maistre cu titlul *Călătorie în jurul camerei mele* este binecunoscut (a fost invocat, adesea, în timpul constrângerilor pandemice). Iată că un anume Jean-Claude Pirotte (1939-2014) a scris o cărticică intitulată *Expediție nocturnă în jurul pivniței mele*.

Cărți insolite? Din belșug! Umoristul Roland Topor a scris *Bucătăria canibală* (1970) – nu intru în detalii ca să nu-i șochez pe cititorii mai sensibili. Spaniolul Manuel Vázquez-Montalbán a propus o culegere de *Rețete imorale* (1988). Eseistul și editorul Serge Safran a publicat *Amorul gurmand* (2000), despre libertinajul gastronomic în secolul al XVIII-lea. Paul Reboux și-a pus semnătura pe o plachetă intitulată *Omagiu muștarului* (1950, cât de prețios este acest produs s-a văzut și cu ocazia recente penurii de muștar ce a afectat magazinele franțuzești). Primul ghid al vinurilor în limba franceză, în înțelesul modern al termenului, a apărut abia în 1967. Erasmus a consacrat un text bunelor maniere la masă. [...]

Prima carte de bucate din Belgia (Baronian e belgian) a apărut în 1604 la Liège. Știți ce (mai) înseamnă CIA? Prestigiosul Culinary Institute of America, fondat în 1946. Iar termenul de *gastronomie* (considerată de unii drept cea de a noua artă) apare pentru prima oară în 1801 într-un ... poem al unui anume Joseph de Berchoux, poem intitulat *La Gastronomie ou l'Homme des champs à table*.

Unii gastronomi dovedesc o prolificitate cu totul excepțională. Marele Curnonsky (1872-1956), cel mai important gastronom al secolului XX, a scris – împreună cu Marcel Rouff – 27 (douăzeci și șapte) de volume din seria *Franța gastronomică*. Un faimos înaintaș al lui, Alexandre Dumas, e autorul unui *Grand Dictionnaire de cuisine*, cuprinzând – în cele o mie o sută cincizeci de pagini ale sale – vreo trei mii de rețete; cartea lui Dumas-tatăl a apărut postum. Unii cronicari gastronomici – James de Coquet, Robert Courtine – au ținut vreme de zeci de ani rubricile lor găzduite de publicații prestigioase. Buna dispoziție însoțește adesea demersul profesionist: Gaston Derys și Robert Burnand au publicat în 1930 un *Dicționar de gastronomie jovială*. Christian Millau sau Gilles Pudlowski au devenit referințe de neocolit, în aceeași măsură ca ghidurile Michelin. Jean-François Revel și-a ales pseudonimul (îl chema de fapt Ricard) de la un restaurant – Chez Revel – de pe lângă Palais-Royal, și e autorul unei cărți minunate, *Un festin în cuvinte* (1979, subtitlu: „Istorie literară a sensibilității gastronomice din Antichitate până în zilele noastre“). Baronian ne mai reamintește că în romanele lui Balzac, Flaubert, Simenon se mănâncă și se bea vârtos, pe linia glorioasă deschisă de Rabelais.

Hotărât lucru, gastronomia e o treabă serioasă, care nu poate fi lăsată pe mâna oricui.
adaptare după Alexandru Călinescu, *Gastronomie și literatură*, în *România literară* nr. 51-52/2022

9. Jean-Baptiste Baronian a publicat:
 - a. zece romane,
 - b. zeci de romane,
 - c. sute de romane.
10. Baronian consacră articole ample unor proeminenți reprezentanți ai literaturii:
 - a. romantice,
 - b. gastronomice,
 - c. clasice.
11. Brillat-Savarin (1755-1826), celebru prin *Fiziologia gustului*, s-a stabilit o perioadă la New York, unde a dat lecții de:
 - a. engleză,
 - b. germană,
 - c. franceză.
12. Se spune că Apollinaire a mâncat, o dată, cremă de ciocolată combinată cu:
 - a. muștar,
 - b. sos,
 - c. măr.
13. Bucătăria avangardistă respinge vehement:
 - a. pastele tradiționale,
 - b. pastele,
 - c. pastele tactile.
14. Prima carte de bucate din Belgia a apărut în:
 - a. 1404 la Liège,
 - b. 1604 la Liège,
 - c. 1606 la Liège.
15. Cuvântul gastronomie apare prima dată în 1801 într-un:
 - a. poem al lui Joseph de Berchoux,
 - b. pastel al lui Joseph de Berchoux,
 - c. poem al lui Joseph Berchoux.

II. GRAMATICĂ ȘI VOCABULAR

10 puncte

A. Completați spațiile libere din textul de mai jos cu forma potrivită următoarelor cuvinte:

acea	cea	ceva	
mele	care	tot	le

În biblioteca mea de adolescență, pestriță și amestecată, erau toate căutările și încercările
1. Cumpăram tot ce găseam, și în anii '90 se publica mult. Nu-mi dădeam banii pe haine, ci pe literatură. Spaima că n-o să reușesc să citesc 2. ce aş vrea am căpătat-o mult mai târziu, atunci voiam să le răsfoiesc, să 3. simt mirosul și să le aduc acasă. Când părinții mei s-au mutat, 4. bibliotecă s-a risipit. Rămăsese, oricum ,

ca un animal împăiat, din altă viață. Aveam deja o alta la București, pe care mi-o construiseam ca adult și ea devenise, în timp, neîncăpătoare.

Apoi a urmat experiența bibliotecilor instituționalizate, iar pentru **5.** de la Facultatea de Litere din București am avut mereu o mare slăbiciune. Îmi aduc aminte prima zi din anul întâi când am intrat: m-am așezat undeva în spate, pe o bancă, și m-am uitat în jur. Nu am cerut nicio carte, mi-a fost de ajuns să-mi plimb ochii pe vitrine, pe cotoare, să ascult liniștea aceea foșnitoare, pe care doar în locurile de acest fel o poți găsi. M-a fascinat din primul moment caligrafia ei, i-am simțit acea formă sofisticată de seducție, **6.** m-a făcut să mă simt norocoasă că pot să intru, să citesc și să învăț acolo.

S-ar putea ca lumea să se tot schimbe și cărțile să pară pentru mulți doar niște obiecte inutile în casă. „Bune doar să adune praf”, cum mi-a zis de curând un domn care venise să repare **7.** Dar pentru alții ele vor rămâne mereu un acasă, un sentiment pe care nici o mobilă din lume nu poate să ți-l dea.

adaptare după Ana Maria Sandu, *Cărțile au tot timpul din lume*, în *Dilema Veche*, Nr. 984 din 16.02-22.02.2023

B. Completați spațiile libere cu sinonimele cuvintelor subliniate:

Spre deosebire de basmele populare, în care oamenii și animalele își păstrează, în general, un statut bine definit, trăind în armonie sau adversitate, fără nevoia de a se substitui unii altora, în „literatura cultă”, autorii acesteia, din dorința de a-și face scrierile cât mai esopice, cu ambiguități **8.** pline de capcane și deschideri surprinzătoare, complică trama narativă; desigur, totul spre deliciul **9.**, de ce să n-o spunem, cititorilor dedați la rafinamente stilistico-epice.

Astfel, animale dintre cele mai diverse, intrate în mintea și pielea oamenilor, săvârșesc acțiuni și fapte din sfera umanului, bune sau rele, după cum le dictează autorii, în funcție de mediul în care evoluează și conjunctura istorico-socială. Intrăm, astfel, pe un teritoriu (sau mai bine spus, spre o necesară adecvare la subiect, un biotop) sibilinico-fantastic, împlânzită sau, dimpotrivă, fioros, în funcție de ceea ce fostele necuvântătoare sunt puse să (ne)transmită.

După cum știm, „operațiunea” vine din negura **10.** timpurilor antice, de când Esop, părintele fabulei, a pus, în ingenioasele sale versuri, istorii cu tâlc **11.**, în care animalele, însuflețite cu virtuți sau „apucături” umane, săvârșesc fapte bune sau reprobabile **12.** din sfera unui comportament frecvent întâlnit și în lumea bipedilor de „ambe sexe”. „Procedeu”, deși excede limitele biologice binecunoscute ale regnului în discuție, ce ne precede pe scara evoluției umane, a fost unanim acceptat, ba chiar urmărit cu depline satisfacții livrești **13.**

Caracterul moralizator al fabulei, expus în finalul miciei sale istorisiri, cu frecvente atingeri ale paradoxului, îi dă cititorului acea așteptată bucurie a restabilirii normalității, atât la nivel individual, cât și social, fapt care s-a perpetuat din vremuri îndepărtate și până în zilele de azi. Astfel, personificata lume a lui Esop a fost preluată și nuanțată în alte contexte sociale sau general umane de mari „maestri ai domeniului”, precum Krâlov și La Fontaine, ilustratori ai realităților ruse și franceze, dar și de autori din prolificul **14.** biotop românesc, din care îi amintim pe Gheorghe Asachi, Grigore Alexandrescu, George Topîrceanu, I. L. Caragiale.

Cu timpul, nevoia de a spune astfel de istorii a căpătat amplitudine **15.**, iar modalitățile, la rândul lor, s-au diversificat, cunoscând noi proiecții narrative, din ce în ce mai rafinate, de la alegorie la parabolă și distopie. Dar, deși omenirea a evoluat într-o multitudine de domenii, pâlpăirile **16.** de început transformându-se în certitudinile **17.** de azi, trebuie spus că temele sunt cam aceleași. De unde se

poate concluziona că lumea, în general, ca și societatea umană, ca reflectare fidelă a ei, se învârtă în cercul acelorași **metehne 18**. Deceniile din urmă, cu modernismul lor tot mai îndrăzneț, aduc pe scena literaturii, din acest „areal“ al bestiarului, o tot mai diversificată **gamă 19**. narativă a imaginarului ca realitate, „pusă în opere“ de nume de referință precum Franz Kafka, George Orwell, Eugen Ionescu, Jorge-Luis Borges, Adolfo Bioy Casares.

adaptare după Liviu Capșa, *Bestiarul literar între fabulă, parabolă și proiecție distopică*, *România literară* nr. 46/2025

C. Completați textul de mai jos cu expresiile / cuvintele date:

pentru că	fără	unde	cel mai probabil	oricât
despre	altfel	în care	la fel de	în jurul

Ochii îi sclipesc, obrajii îi sunt ușor roșii, iar zâmbetul trădează un amestec de mândrie și emoție. Nu știe exact de ce se simte așa, dar știe că urmează ceva bun. În momentul în care își întinde desenul și îl primești cu bucurie, simte că gestul lui contează. De aici pornește totul. Copiii învață să dăruiască nu din discursuri despre bunătate, ci din felul **20**. lumea reacționează la gesturile lor. Dacă văd că un dar, **21**. de simplu, schimbă atmosfera, că aduce un zâmbet, înțeleg imediat mecanismul: „a face ceva pentru altcineva e plăcut”. Și vor vrea să repete experiența. Generozitatea nu se explică. Se arată. Părinții care încearcă să „explice” acest gest de a dăruia știu deja cât de greu e. Copiii nu reacționează la cuvinte, ci la exemple. Poți vorbi ore întregi **22**. cât e de important să fii bun, dar tot mai mult contează ce faci când cineva are nevoie de ajutor. Dacă un copil te vede împărțind prăjitura cu un vecin sau cedând locul la rând în magazin, nu întreabă „de ce?”. Înțelege. Și, **23**., la un moment dat, va face la fel. E firesc ca la început lumea lor să se învârtă **24**., ideii de „a primi”. Copilăria e despre descoperiri, curiozitate și dorința de atenție. Dar **25**., pe drum apare și întrebarea: cum se simte celălalt când primește ceva de la mine? Acolo începe adevărata dăruire - nu din obligație, ci din curiozitate și emoție. Crăciunul, prima lor întâlnire cu generozitatea Crăciunul are un fel aparte de a-i învăța pe copii lucruri pe care nu le pot învăța în restul anului. E perioada în care casa miroase **26**., oamenii sunt mai atenți unii la alții, iar gesturile mici devin importante. Aici e locul în care copiii pot experimenta dăruirea pe bune: pregătind un ornament pentru bradul bunicilor, alegând un cadou pentru fratele lor, scriind o felicitare sau făcând o prăjitură pentru cineva drag. Important e să-i lași să aleagă ei. Să simtă că darul e al lor, nu doar o misiune îndeplinită **27**., „așa se face de Crăciun”. Poveștile care îi ajută să simtă emoții Și, poate **28**., importante, sunt poveștile. Cărțile de Crăciun au un farmec aparte pentru că pun emoțiile la loc sigur - acolo unde copiii pot înțelege gesturile **29**., presiune. O poveste despre un ursuleț care își împarte jucăriile sau despre un copil care își dă haina altcuiva nu le spune „trebuie să fii bun”, le arată ce simte cineva care dăruiește. Le arată cum se schimbă lumea, chiar și un pic, după un gest simplu. Cărțile bune fac asta fără morală, doar prin emoție.

(adaptare după *Cum îi învățăm pe copii bucuria de a dăruia*, în *Dilema Veche*, 5.11.2025)

D. Formați cuvinte noi pornind de la cele date în caseta din dreapta pentru a completa spațiile libere din textele de mai jos:

"A fost odată, ca niciodată..." Cine nu-și amintește aceste cuvinte magice care deschideau porțile unei lumi fantastice? Deși timpul trece, farmecul poveștilor clasice rămâne același. Ele ne învață despre prietenie, curaj și perseverență, valori care sunt la fel de **30.** astăzi ca și atunci când au fost scrise. De aceea, cărțile "cu **31.**" merită un loc special în biblioteca copiilor noștri (și, mai ales, în inimile lor)! Îți mai amintești prima carte care te-a ținut cu sufletul la gură? Pentru mulți dintre noi, a fost probabil o poveste clasică - fie că vorbim despre "Albă ca Zăpada", "Pinocchio" sau "Micul Prinț". Aceste povești au supraviețuit **32.** timpului dintr-un motiv foarte simplu: ele ajung cu ușurință în sufletul nostru, iar mesajele lor rămân la fel de relevante și astăzi. De ce să alegem literatura clasică? În primul rând, să clarificăm ce înțelegem prin "literatură clasică". Vorbim despre acele opere care au trecut testul timpului și continuă să încante generație după generație. Sunt cărțile care pot fi recitate la orice vârstă și care dezvăluie noi sensuri de fiecare dată. Când spunem "clasic", ne referim la poveștile care au demonstrat că au ceva de spus indiferent de epoca în care sunt citite, care abordează teme universale într-un mod care transcende timpul și spațiul. De la "Aventurile lui Tom Sawyer" la "Heidi", aceste povești explorează aspecte fundamentale ale experienței umane: prietenia, curajul, **33.**, căutarea identității, relația cu natura și societatea. Și, totuși, mai sunt relevante aceste povești pentru copiii din ziua de astăzi? Are rost să le scoatem la lumină? Răspunsul este un "DA" hotărât! Pentru că în timp ce lumea din jurul nostru se schimbă cu o viteză **34.**, există lucruri care rămân constant valabile: nevoia de povești bune, de personaje **35.**, și, mai ales, nevoia de a înțelege lumea și pe noi înșine. Profunzimea și **36.**, narativă Literatură clasică pentru copii are o profunzime aparte. Gândește-te la "Alice în Țara Minunilor" - la prima vedere, este o poveste despre o fetiță care cade în viziunea unui iepure. Dar ce **37.**, de simboluri, metafore și învățăminte descoperim când privim mai atent! Această poveste are multe straturi, astfel încât copilul tău le poate înțelege diferit pe măsură ce crește și se dezvoltă. În "Alice în Țara Minunilor", de exemplu, găsim o critică subtilă a societății victoriene, jocuri lingvistice fascinante și o explorare a identității în plină schimbare - teme care capătă noi dimensiuni pe măsură ce **38.**, se maturizează. Sau să ne gândim la "Peter Pan" - dincolo de aventurile din Țara de Nicăieri, cartea explorează teme profunde despre **39.**, timp și **40.**

30. a releva

31. vechi

32. a trece

33. loial

34. a ameți

35. a memora

36. complex

37. mult

38. a citi

39. matur

40. responsabil

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
SATU MARE

Colégiul Național Kőlcsey Ferenc
440014 Satu Mare, Mihai Eminescu nr.1
Tel/fax: (40)261-711929
Email: office@kolcsey.ro

ELABORAREA UNUI TEXT

45 de puncte

A. Hollywood Walk of Fame nu e o simplă alee a celebrităților, ci un impozant monument închinat celor care au revoluționat lumea artistică. Care ar fi primele cinci personalități ce ar merita, după părerea ta, să fie pe această alee? Argumentează-ți răspunsul, în 100-150 de cuvinte.

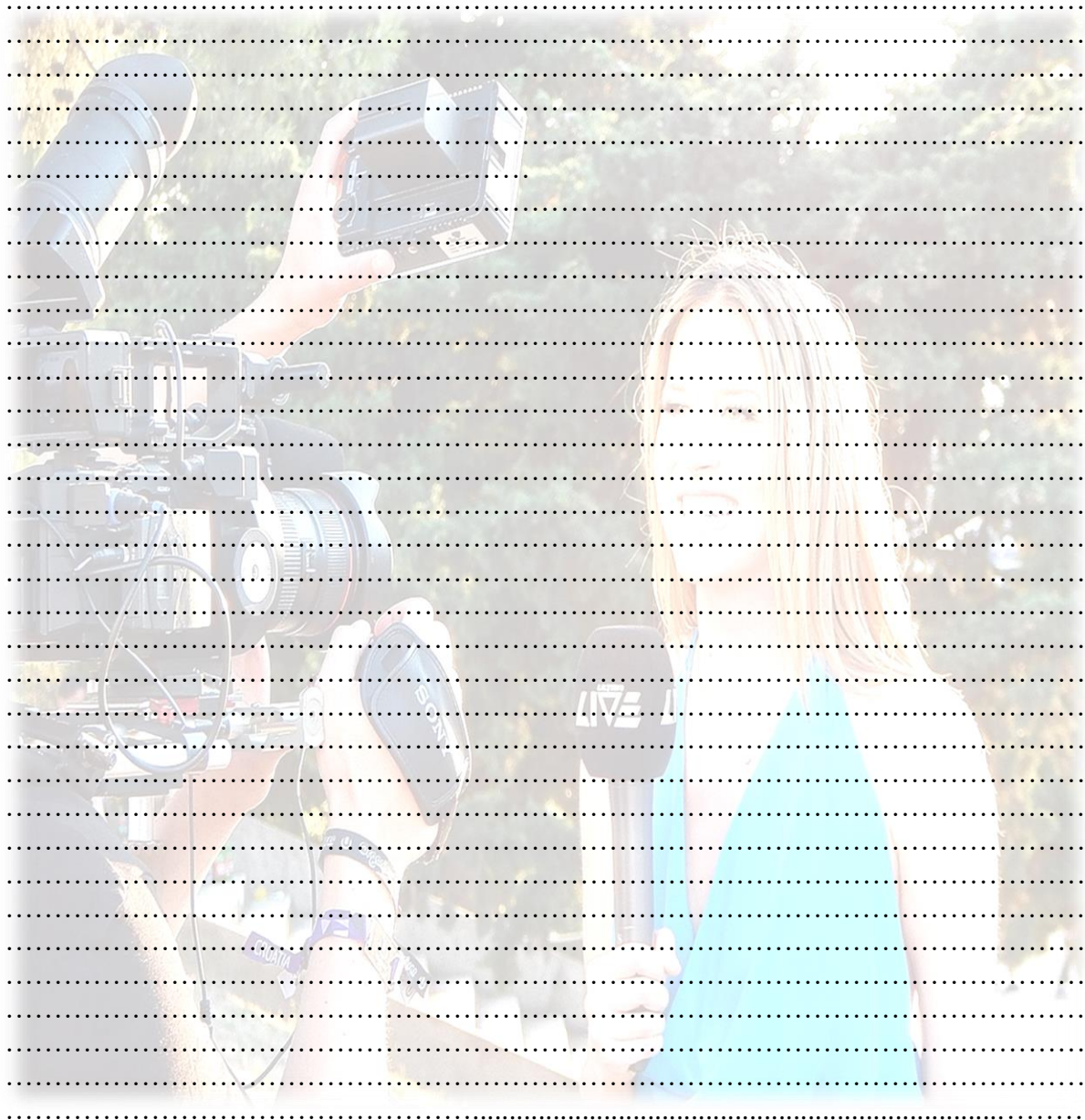

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
SATU MARE

Colegiul Național Kőlcsey Ferenc
440014 Satu Mare, Mihai Eminescu nr.1
Tel/fax: (40)261-711929
Email: office@kolcsey.ro

B. Realizează un reportaj de la un eveniment cultural la care ai participat. Ține cont de: data, locul desfășurării evenimentului; ce fel de eveniment a fost, participanții; descrierea evenimentului, atmosfera care a predominat etc.

C. Scrieți o recenzie a unei expoziții (artă, istorie sau tehnologie) vizionate recent. (200 de cuvinte)

Vei ține cont de următoarele aspecte:

- Contextul: *Detalii logistice/de organizare; Tema/Conceptul;*
- Analiza spațiului: *Amplasarea lucrărilor; Atmosfera; Piese centrale (2-3 lucrări care ți-au atras atenția în mod deosebit);*
- Evaluarea critică: *Inovație; Accesibilitate; Interactivitate;*
- Concluzia: *Impactul emoțional; Observații finale.*

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
SATU MARE

Colegiul Național Kőlcsey Ferenc
440014 Satu Mare, Mihai Eminescu nr.1
Tel/fax: (40)261-711929
Email: office@kolcsey.ro

